



**Till**  
SKOLF 2025:224  
Skolverket

20250402

Remissyttrande avseende Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet språk- och kunskapsutveckling i förskolan och fritidshemmet i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

## Inledning

Svenska Tornedalingars Riksförbund-Tornionlaaksolaiset, STR-T, är företrädare för den nationella minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset samt minoritetsspråket meänkieli.

## Övergripande synpunkter

STR-T anser att det är positivt att en kurs som syftar till språkutvecklande arbetssätt med fokus på högläsning byggs upp. Kursinnehållet samt det centrala innehållet behöver dock harmonisera med lagtexter, förskolans läroplaner samt aktuell forskning kring flerspråkighet samt inkludera kunskaper kring de nationella minoriteternas språk och situation i Sverige idag. Det för att ge elever goda förutsättningar utifrån kursens mål i det kommande arbetslivet.

## Kunskaper som motsvarar utformningen av förskolans läroplaner

Kursens nuvarande utformning har fokus på utveckling av språkkunskaper i främst svenska. Flerspråkighet nämns enbart vid ett tillfälle i det centrala innehållet, som uttrycker att flerspråkighet kan ses som en resurs för lärande. Det trots att förskolans läroplaner tydligt framhäver vikten av att bevara och utveckla flerspråkighet.

## Läroplan för förskolan, Lpfö 18

• *både det svenska språket och det egna nationella minoritetsspråket, om barnet tillhör en nationell minoritet*





- *både det svenska språket och sitt modersmål, om barnet har ett annat modersmål än svenska*
- *svenskt teckenspråk, om barnet har hörselnedsättning, är dövt eller av andra skäl har behov av teckenspråk*

STR-T anser att det borde vara en självklarhet att kursen utformning ger elever kunskap och verktyg att möta de förväntningar som finns i de verksamheter som undervisningen syftar att ge arbete inom. Kunskap kring flerspråkighet och flerspråkig språkutveckling är av vikt för att kunna ge alla barn inom skola och fritidshem stöd i sin språkutveckling.

## **De nationella minoriteternas språk och kultur i lagtexter**

De fem nationella minoriteterna utgör tillsammans cirka 10% av Sveriges befolkning och är en del av Sveriges kulturarv. STR-T anser att kunskaper om våra språk och rättigheter behöver ingå i kursen för att kunna motsvara det krav som ställs i lagtexter.

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk framhäver bland annat att kommuner och regioner ska informera nationella minoriteter om deras rättigheter. 4§ säger också att barns utveckling av sin kulturella identitet och användning av det nationella minoritetsspråket ska främjas särskilt. Även 4§ I språklagen (2009:600) framhäver att det allmänna har ett särskilt ansvar att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

En kurs som syftar till att elever ska utveckla kunskaper om språkstimulering i ett framtida yrke inom kommunala verksamheter såsom förskola och fritidshem behöver givetvis behandla kunskaper om de nationella minoriteterna. De nationella minoriteternas språkliga och allmänna rättigheter, deras språk samt kunskaper om hur man kan arbeta för att främja flerspråkighet både inom och utanför förvaltningsområden.

## **Kunskaper kring flerspråkig utveckling**

Flerspråkighet nämns enbart vid ett tillfälle i kursens ämnesplan. Det i det centrala innehållet där det uttrycks: "Hur flerspråkighet, vid sidan av svenskan, kan ses som en resurs för lärande."





Forskning visar tydligt att flerspråkighet är en resurs för både lärande och även för språkutveckling. Carla Johansson, professor i pedagogiskt arbete och docent i flerspråkighet, vid Umeå Universitet skriver i Skolverkets egen modul "Transspråkande i ett flerspråkigt och interkulturellt klassrum" att begreppsutveckling på modersmålet och andraspråket utvecklas parallellt. Om utvecklingen av modersmålet avstannar, avstannar också begreppsutvecklingen. Modersmålet är med andra ord också en central resurs för utvecklingen av andraspråket.

Flerspråkiga barns språkutveckling påverkas mer av yttre faktorer så som språklig miljö än enspråkigas. Arvsspråkstalare, talare av ett annat modersmål än majoritetsspråket, möter dessutom större utmaningar i utvecklingen av modersmålet än barn var modersmål utgörs av majoritetsspråket. Personer som arbetar i förskola och fritidshem har möjligheter och enligt läroplan samt ovannämnda lagtexter också skyldigheter att stödja flerspråkiga barns språkutveckling. Elever som läser kursen behöver få kunskaper om arvsspråksutveckling, flerspråkig språkutveckling samt kunskaper om hur dessa barns språkutveckling kan stöttas.

## Sammanfattade slutsatser

Kursens nuvarande utformning saknar ett utvecklat innehåll som ger kunskap om andraspråksutveckling, arvsspråksutveckling, de nationella minoriteternas språk och språkliga situation samt flerspråkighet generellt. Elever som i framtiden kan komma att möta flerspråkiga barn i förskola och fritidshem behöver få kunskaper om flerspråkig språkutveckling och verktyg för att stötta dessa barn i enighet med lagtexter och förskolans läroplaner. Ovannämnda lagtexter, förskolans läroplaner och aktuell forskning kring flerspråkighet och arvsspråksutveckling visar tydligt att detta borde ingå och prioriteras i kursens centrala innehåll.

Berett av *Nina Kostet* på uppdrag av Ordförande *Terje Raattamaa*  
Svenska Tornedalingars Riksförbund- Tornionlaaksolaiset

